

Ekoschematy 2024

PORADNIK

- ✓ Jaka stawka dopłat?
- ✓ O jakie dopłaty można się ubiegać?
- ✓ Do kiedy można składać wnioski?

15 marca wystartowała kampania składania wniosków o dopłaty bezpośrednie za 2024 r. Wydawało się, że tym razem będzie spokojniej, bo to już drugi rok naliczania dopłat na nowych zasadach. W ciągu tego roku okazało się jednak, że wiele norm i wymogów jest do poprawy. Dotyczy to głównie norm dobrej kultury rolnej (GAEC), które warunkują sięganie po dopłaty. Na moment zamykania tego wydania nie zostały potwierdzone zapowiadane zmiany w GAEC, a o tym, że modyfikację idą jak po grudzie, pisaliśmy w 10. numerze „Tygodnika”. Warunkowość to jednak podstawowy, obowiązkowy element m.in. płatności bezpośrednich, który wynika z przepisów unijnych, i państwo członkowskie nie może od niego odstąpić. W związku z tym, jak podaje resort rolnictwa, w 2024 r. rolników obowiązywać będą wszystkie normy GAEC (z wyjątkiem normy GAEC 2, która obowiązywać będzie od 2025 r.).

Wiele wątpliwości wywołało także sięganie po ekoschematy. W trakcie trwania kampanii przepisy modyfikowano wielokrotnie. O tym, na jakim etapie są obecnie wymogi dotyczące ekoschematów obszarowych, pisaliśmy w 11. numerze „Tygodnika”, z kolei o ekoschematach związanych z dobrostanem zwierząt, w tym głównie tych dotyczących bydła, piszemy na str. 11.

Ubiegłoroczna kampania dowiodła, że gospodarstwa, które nie otrzymały dopłat do małych gospodarstw i nie zdecydowały się na realizację ekoschematów, otrzymały niższe dopłaty niż w poprzednim okresie programowania. Dlatego też warto się już rozejrzeć za doradcami, którzy pomogą dobrać ekoschematy pod strukturę produkcji, bo na to, że dopłaty podstawowe będą wyższe, nie ma co liczyć. Nie ma też na razie żadnych informacji na temat tego, że będą w tym roku kontynuowane płatności dla małych gospodarstw, które dla rolników nieposiadających produkcji zwierzęcej były bardzo korzystne. Pewne jest natomiast, że w tym roku rolnicy mogą wnioskować o następujące dopłaty bezpośrednie:

- podstawowe wsparcie dochodów;
- płatność redystrybucyjna;
- płatność dla młodych rolników;
- wsparcie dochodów związane z produkcją do zwierząt: bydło, owce, kozy;
- wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin: buraki cukrowe, chmiel, len, konopie włókniste, pomidory, truskawki, ziemniaki skrobiowe, rośliny pastewne, rośliny strączkowe na nasiona;
- schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt (ekoschematy);
- przejściowe wsparcie krajowe: uzupełniająca płatność podstawowa, płatność niezwiązana do tytoniu.

Spis treści

Dopłaty do dobrostanu zwierząt – kampania 2024	str. 3
Punkty za realizację poszczególnych zobowiązań w „Dobrostanie zwierząt”	str. 4
Ekoschematy pozostają z rolnikami	str. 5
Które ekoschematy można łączyć?	str. 6
Warunki realizacji praktyk w ekoschemacie „Rolnictwo węglowe”	str. 7
Rolno-środowiskowe – zmiany i stawki	str. 8
Zamiast ugorowania ekoschemat „Grunty wyłączone z produkcji”	str. 10

Dopłaty do dobrostanu zwierząt – kampania 2024

Rolnicy czekają na stawki do ekoschematów dobrostanowych za 2023 rok, które nie pojawią się wcześniej niż na początku kwietnia, a już najwyższa pora, by pomyśleć o nowej kampanii. Od ubiegłorocznej wymogi związane z tym ekoschematem zdążyły się wiele razy zmienić. Ostatnia zmiana polega m.in. na wprowadzeniu płatności dobrostanowej dla rolników uczestniczących w krajowych systemach jakości, tj. QMP oraz QAFP. Ponadto zmieniono termin na dostarczenie większości dokumentów potwierdzających spełnienie wymogów z 25 dni przed zakończeniem terminu składania wniosków na 15 lipca.

Ogólnie dopłata w ramach ekoschematu „Dobrostan zwierząt” przysługuje rolnikom, którzy utrzymują zwierzęta gospodarskie w warunkach lepszych niż określone w ogólnie obowiązujących przepisach, i jest płatnością roczną. Rolnicy, którzy zdecydują się na kontynuację zobowiązań podjętych w ubiegłym roku, przestrzegają wymogów w ramach wybranych wariantów czy praktyk teoretycznie już od 15 marca, a ci, którzy zdecydują się na sięganie po płatności dobrostanowe po raz pierwszy, spełniają wymogi od dnia złożenia wniosku. W obu przypadkach trzeba utrzymać podjęte zobowiązania do 14 marca kolejnego roku. Inny termin obejmuje jedynie realizację praktyki związanej z wypasem, który trzeba prowadzić od 1 kwietnia do 30 września.

Między innymi ze względu na termin 14 marca nie można jeszcze określić, do jakiej liczby zwierząt wypłacone będą płatności za kampanię 2023. Podstawą do wypłacenia płatności dobrostanowych jest bowiem liczba zwierząt kwalifikujących się do wsparcia, tj. zwierząt wyhodowanych lub utrzymywanych (stan średni) w gospodarstwie w okresie realizacji wymogów, który trwa od dnia złożenia wniosku do 14 marca kolejnego roku. Jak zapewnia resort rolnictwa, stawki zostaną określone niezwłocznie po otrzymaniu od ARiMR stabilnych i zweryfikowanych danych. MRiRW planuje, że rozporządzenie w sprawie stawek w ekoschemacie „Dobrostan

Magdalena Szymańska

Pieniądze za realizację dobrostanu zwierząt za 2023 rok rolnicy otrzymają nie wcześniej jak w kwietniu, co wynika z terminów założonych w przepisach

zwierząt” zostanie opublikowane w kwietniu.

Ogólne warunki

Dla każdego z gatunków bądź grup zwierząt objętych wsparciem, tj. dla: świń (loch i tuczników), bydła (krów mlecznych, krów mamek i opasów), owiec, kóz, koni, drobiu (kur niosek, kurcząt brojlerów i indyków utrzymywanych z przeznaczeniem do produkcji mięsa), określono, jakiego rodzaju praktyki w chowie tych zwierząt są premiowane. W odniesieniu do świń i bydła zastosowanie ma tzw. system punktowy, polegający na przyznaniu odpowiedniej liczby punktów za realizację określonej praktyki. Za punktami idą natomiast dopłaty, tj. maksymalnie 22,47 euro/pkt. Jakie praktyki są możliwe do realizacji, wraz z punktacją, podajemy w tabeli. Jeśli chodzi o system QAFP (kulinarne mięso wieprzowe), to w przypadku świń ta praktyka może być realizowana jedynie wtedy, gdy są spełnione wymogi dotyczące zwiększonej powierzchni bytowej (minimum o 20%), co zresztą wynika już z uczestnictwa w tym systemie.

W przypadku QMP i bydła (krów mamek i opasów) jest to praktyka oddzielna od innych i może być realizowana niezależnie, bez powiązania z powiększoną powierzchnią bytową. Nie mogą jednak z niej korzystać rolnicy utrzymujący bydło na uwięzi.

Jeśli chodzi o płatność dobrostanową dla owiec, kóz, koni i drobiu, to przysługuje ona za realizację zestawu wymagań, za którą idą określone dopłaty. Dla koni przewidziano dwa warianty: do utrzymywanych w systemie otwartym oraz w pomieszczeniach lub w budynkach. Maksymalne stawki podane są w euro.

Warto mieć na uwadze, że praktykami w zakresie dobrostanu zwierząt muszą być objęte wszystkie zwierzęta danego gatunku bądź grupy zwierząt utrzymywane w danym gospodarstwie. Jeśli więc rolnik chce korzystać np. z dopłaty do zwiększenia powierzchni bytowej dla krów mlecznych, wszystkie krowy mleczne utrzymywane w gospodarstwie muszą spełnić ten wymóg. Natomiast rolnik, który utrzymuje np. opasy i krowy mleczne oraz tuczniki, może korzystać jednocześnie z kilku różnych wariantów lub praktyk podwyższających dobrostan, pod warunkiem że się nie wykluczają.

Płatności dobrostanowe są naliczane na podstawie danych zawartych w IRZ Plus. Dodatkowo trzeba przestrzegać terminów zgłoszeń zwierząt objętych wymogami ekoschematu. Pełna płatność należy się do 100 DJP, a powyżej 150 DJP nie jest przyznawana, natomiast powyżej 100 do 150 DJP przysługuje 75% płatności.

Degresywność płatności dobrostanowej nie dotyczy

płatności do zwierząt utrzymywanych w systemie rolnictwa ekologicznego oraz zwierząt utrzymywanych zgodnie z wymogami systemów QAFP i QMP.

Od tegorocznej kampanii rolnicy korzystający z „Dobrostanu zwierząt” muszą odbyć szkolenie z metod ograniczających stosowanie antybiotyków. Trzeba to zrobić do 14 marca kolejnego roku, a zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w tym szkoleniu musi być dostarczone Agencji do 21 marca. Szkolenia mają być bezpłatne, a za ich przygotowanie, organizację i udostępnienie odpowiedzialne są ośrodki doradztwa rolniczego.

Plan poprawy dobrostanu

Rolnicy, którzy chcą przystąpić do realizacji praktyk dotyczących zwiększenia powierzchni bytowej świń lub bydła oraz owiec, kur niosek, kurcząt brojlerów, indyków utrzymywanych z przeznaczeniem do produkcji mięsa, koni lub kóz, muszą mieć plan poprawy dobrostanu zwierząt opracowany we współpracy z doradcą rolniczym. Dotyczy to także wariantu „Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym”. Po ostatnich zmianach ostateczny termin jego złożenia w ARiMR ustalono na 15 lipca (w roku składania wniosku). Takiego planu nie muszą opracowywać rolnicy ekologiczni korzystający ze

wsparcia na uproszczonych zasadach. Plan poprawy dobrostanu nie jest wymagany także od rolników, którzy wnioskują o płatność za utrzymywanie na ściółce, zapewnienie wybiegu, wypasu czy późniejsze odsadzanie cieląt oraz za uczestniczenie w krajowych systemach jakości.

Ponadto planu nie muszą opracowywać rolnicy, którzy przygotowywali taki plan w ubiegłym roku i w tym będą wnioskowali o płatności do zwiększonej powierzchni bytowej – o ile informacje zawarte w planie się nie zdezaktualizowały.

Kwalifikacja zwierząt do płatności

Płatność dobrostanowa do krów mlecznych przysługuje do krowy, w odniesieniu do której rolnik określił w IRZ Plus mleczny typ użytkowy, a w przypadku krowy typu użytkowego kombinowanego – mleczny kierunek jej użytkowania.

Z kolei płatność „Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach” oraz „Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym” przysługuje do krowy mameki, w odniesieniu do której w IRZ Plus określono mięsny typ użytkowy, a w przypadku krowy typu użytkowego kombinowanego – mięsny kierunek jej użytkowania. Określenie w IRZ Plus mięsnego typu użytkowania lub mięsnego kierunku użytkowania obejmuje również cielęta, jałówki i opasy o masie ciała do 300 kg, ponieważ również one są objęte wymogami w tych wariantach.

Do „Dobrostanu opasów” kwalifikują się opasy utrzymywane w danym gospodarstwie w okresie przestrzegania wymogów wariantu, co najmniej przez 120 dni. Jeśli nie pochodzą od krów mamek objętych

ekoschematem „Dobrostan zwierząt”, nie powinny mieć mniej niż 4 miesiące i więcej niż 18 miesięcy. Jeśli natomiast pochodzą od krów mamek objętych „Dobrostanem zwierząt”, powinny mieć powyżej 300 kg (tj. 8 miesięcy) i nie mieć ukończonych 18 miesięcy.

Po ostatniej zmianie przepisów bydło wskazane w komputerowej bazie danych jako przeznaczone na opas (kierunek użytkowania: mięsno-opasowy, mleczno-opasowy lub opasowy) i uwzględnione w płatności za „Dobrostan opasów” nie będzie mogło być uwzględnione w przyszłości w płatności dobrostanowych dla krów mlecznych oraz krów mamek. Dotyczy to nie tylko rolnika, któremu przyznano płatność w ramach wariantu „Dobrostan opasów”, ale też kolejnych posiadaczy zwierzęcia.

Ponadto płatność do dobrostanu opasów ma być niedostępna do opasów, których przeznaczenie do opasu nie było określone w ostatnim dniu realizacji wymogów lub w dniu ukończenia przez zwierzę 18. miesiąca życia lub jego uboju w gospodarstwie lub w dniu jego przemieszczenia do rzeźni lub przeniesienia do innego posiadacza.

Od tej kampanii i po zmianie przepisów typ użytkowy oraz przeznaczenie zwierząt do opasu zgłasza się do 15 lipca roku, w którym złożono wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej! Natomiast w przypadku zwierząt, które wchodzą w określony wariant (praktykę) w trakcie trwania jego (jej) realizacji, przed upływem 7 dni od dnia objęcia ich tymi wymogami – to się nie zmieniło.

Zwiększona powierzchnia, wypas i wybieg

Przypominamy rolnikom, że utrzymujący bydło na uwięzi nie mogą wnioskować o dopłaty z tytułu zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach lub w budynkach. To ograniczenie nie dotyczy wariantu: „Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym”, które polega na zapewnieniu zwierzętom większej zewnętrznej

powierzchni bytowej. Zwiększone wielkości powierzchni bytowych można znaleźć w rozporządzeniu regulującym przyznanie pomocy do dobrostanu zwierząt oraz w broszurach informacyjnych publikowanych przez resort rolnictwa.

Aby otrzymać dopłaty za wypas, trzeba wypaszać zwierzęta w okresie pastwiskowym, tj. od 1 kwietnia do 30 września, co najmniej przez 120 dni (przez co najmniej 6 godzin dziennie), bez uwięzi na gruntach wskazanych we wniosku o przyznanie płatności. Rolnik potwierdza realizację praktyki za pomocą prowadzenia rejestru wypasu albo złożenia oświadczenia o zapewnieniu zwierzętom wypasu. Dokumenty te składa się w Agencji między 1 a 7 października roku, w którym złożyło się wniosek.

W przypadku ubiegania się o dopłaty do wybiegu trzeba mieć na uwadze, że zwierzęta muszą mieć dostęp do zewnętrznej powierzchni bytowej (pastwiska, wybiegu lub okólnika), bez uwięzi, przez co najmniej 4 godziny dziennie. W okresie pastwiskowym (tj. między 1 kwietnia a 30 września) praktykę zapewnienia wybiegu uznaje się za zrealizowaną,

jeżeli w tym okresie rolnik realizuje praktykę wypasu co najmniej przez 8 godzin dziennie. Potwierdzeniem realizacji wybiegu jest prowadzenie rejestru albo złożenie stosownego oświadczenia. Dokumenty te składa się w ARiMR między 15 a 21 marca kolejnego roku.

Jeśli powyższe praktyki dotyczą krów mlecznych, wypasane albo wypuszczane na wybieg muszą być wszystkie krowy mleczne, krów mamek – wszystkie krowy mamki z przychówkiem, opasów – wszystkie opasy utrzymywane w gospodarstwie we wszystkich siedzibach stad. Ponadto trzeba mieć na uwadze stan fizjologiczny zwierząt oraz niekorzystne zjawiska pogodowe.

Ściółka i późniejsze odsadzanie

Podobnie jak w przypadku wyżej wymienionych praktyk, aby otrzymywać płatność dobrostanową z tytułu utrzymywania zwierząt na ściółce, takie utrzymywanie trzeba zapewnić odpowiednio wszystkim: krowom mlecznym, krowom mamkom z przychówkiem albo opasom.

Ściółka może być ze słomy lub podobnego materiału i powinna być zapewniona na powierzchni umożliwiającej zwierzętom jednoczesny odpoczynek. Realizację tej praktyki potwierdza się albo zdjęciem geotagowanym (do 15 lipca) albo przez złożenie stosownego oświadczenia między 15 a 21 marca kolejnego roku.

Dopłaty za późniejsze odsadzanie cieląt przewidziane w wariantach dla krów mlecznych należą się, gdy wszystkie cielęta urodzone w gospodarstwie odsadzone są nie wcześniej niż w 5. dniu od dnia ich urodzenia. Potwierdza się to prowadzeniem rejestru terminów odsadzenia cieląt, który składa się w ARiMR między 15 a 21 marca w kolejnym roku.

Magdalena Szymańska

Punkty za realizację poszczególnych zobowiązań w „Dobrostanie zwierząt”	Lochy	Tuczniki	Bez uwięzi				Na uwięzi		
			krowy mleczne	krowy mameki (pomieszczenia/budynki)	krowy mameki (system otwarty)	opasy	krowy mleczne	krowy mameki	opasy
zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 20%	3,9	0,4	6,9	3,6	3,8	0,8	–	–	–
zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 50%	9,3	0,6	10	9,1	–	2	–	–	–
wybieg	–	–	2	1,5	–	2,8	2	1,5	2,8
wypas	–	–	3,1	1,5	–	2,9	3,1	1,5	2,9
utrzymywanie na ściółce	1,6	0,6	1	0,9	–	0,9	1	0,9	0,9
późniejsze odsadzanie młodych	2,7	–	1,7	–	–	–	1,7	–	–
cykl zamknięty	–	0,3	–	–	–	–	–	–	–
system otwarty	–	–	–	3,8	–	–	–	–	–
utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu QAFP	1,9	0,5	–	–	–	–	–	–	–
utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu QMP	–	–	–	2,5	2,5	1,3	–	–	–

Ekoschematy pozostają z rolnikami

W połowie marca rozpoczyna się nowa kampania składania wniosków o dopłaty bezpośrednie. Chociaż nowy sposób naliczania dopłat obowiązuje już od ubiegłego roku, dopiero teraz rolnicy są świadomi, z czym się to łączy, ponieważ stawki za ekoschematy obszarowe są znane od niedawna. Resort rolnictwa przygotował projekt zmian rozporządzenia regulującego przyznawanie tych płatności. Modyfikacje nie są przełomowe. Jak zatem wyglądają warunki ubiegania się o ekoschematy obszarowe?

Ekoschematów obszarowych jest pięć. Największym zainteresowaniem wśród rolników w ubiegłym roku cieszyło się „Rolnictwo węglowe”, które obejmuje 9 praktyk: ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt, międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe, opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia (wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem), zróżnicowana struktura upraw, wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji, stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo oraz uproszczone systemy uprawy i wymieszanie słomy z glebą.

Dopłaty za realizację poszczególnych praktyk są wyliczane na podstawie punktów przypisanych każdej z nich. W 2023 roku 1 punkt był warty 104,89 zł. Największym powodzeniem nie cieszyły się najwyższe punktowane praktyki, ale raczej te, których realizacja nie sprawiła rolnikom zbyt dużo kłopotu. Jak rozłożyło się zainteresowanie poszczególnymi praktykami oraz z jakimi dopłatami się to wiązało,

pisaliśmy w numerach 9. i 10. „Tygodnika”.

W tabeli 2. zestawiliśmy wszystkie obowiązki, jakie przypisane są poszczególnym praktykom, uwzględniając wcześniejsze oraz proponowane zmiany. Poza „Rolnictwem węglowym” do wyboru są jeszcze takie ekoschematy, jak: „Obszary z roślinami miododajnymi”, „Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych”, „Integrowana produkcja roślin” oraz „Biologiczna ochrona upraw”.

Miododajne

Obszar z roślinami miododajnymi tworzy się przez wysiew mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków takich roślin. Mieszanka ma obejmować co najmniej jeden gatunek roślin miododajnych z gatunków nieprodukcyjnych oraz gatunki roślin o charakterze produkcyjnym. Rośliny produkcyjne nie mogą jednak dominować. Na obszarach z roślinami miododajnymi do 31 sierpnia nie wolno prowadzić produkcji rolnej ani wypaszać zwierząt. Nie wolno też ich kosić w tym czasie i stosować nawozów oraz środków ochrony

roślin. Można natomiast stawiać na nich pasieki. Ponadto obszar ten nie może być ugiem obsianym roślinami miododajnymi w ramach normy GAEC 8, pod warunkiem że przepisy dotyczące GAEC się nie zmieniają.

Retencjonowanie wody

Warunkiem skorzystania z ekoschematu „Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych” jest ich zalanie lub podtopienie. Występują one, gdy stan wysycenia profilu glebowego wodą utrzymuje się na poziomie przynajmniej 80% co najmniej przez 12 następujących po sobie dni między 1 maja a 30 września.

Rolnik nie wskazuje we wniosku konkretnych działek, które mogą być zalane lub podtopione, a jedynie zaznacza chęć ubiegania się o tę płatność. Informacje o wystąpieniu zalania lub podtopienia na określonych powierzchniach TUZ przekazywane są przez IUNiG do ARiMR do 2 października. Na tej samej powierzchni w tym samym roku ten ekoschemat można łączyć ze zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym z PROW i Planu Strategicznego.

Biologiczna ochrona

„Biologiczna ochrona upraw” polega na zastosowaniu co najmniej jednego zabiegu ochrony roślin przy użyciu preparatów mikrobiologicznych zgodnie z etykietą. Preparaty mikrobiologiczne muszą być zarejestrowane jako

środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu zezwoleniem ministra rolnictwa. Rolnik musi przekazać ARiMR do 30 września imienny dowód zakupu preparatu oraz rejestr zabiegów agrotechnicznych. W sytuacji gdy zastosuje co najmniej jeden zabieg preparatami mikrobiologicznymi zgodnie ze wskazaniami, a okaże się to nieskuteczne, może wykonać zabieg tradycyjnym preparatem. Ten ekoschemat można stosować na użytkach trwałych, gruntach ornych oraz drzewach owocowych w systemie rolno-leśnym na TUZ. Można go także spełnić, stosując nasiona lub bulwy zaprawione środkami ochrony roślin zawierającym mikroorganizmy jako substancje czynne.

Integrowana produkcja

Wsparcie do „Integrowanej produkcji roślin” jest przyznawane zarówno do gruntów ornych, jak i TUZ, pod warunkiem potwierdzenia przez podmiot certyfikujący prowadzenia przez rolnika upraw zgodnie z metodykami IP w odniesieniu do każdej działki. Ponadto w danym roku kalendarzowym muszą być zachowane wszystkie posiadane w gospodarstwie trwałe użytki zielone. Tym ekoschematem nie mogą być objęte trwałe użytki zielone wrażliwe pod względem środowiskowym na obszarach Natura 2000. Takich bowiem, zgodnie z obecnymi wymogami GAEC 9, nie wolno przekształcać ani zarywać. *Magdalena Szymańska*

Tabela 1. Które ekoschematy można łączyć?

		Obszary z roślinami miododajnymi	Rolnictwo węglowe								Retencjonowanie wody na TUZ	Integrowana produkcja roślin	Biologiczna ochrona upraw
			Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt	Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia	Zróżnicowana struktura upraw	Wymieszanie obornika	Stosowanie płynnych nawozów naturalnych	Uproszczone systemy uprawy	Wymieszanie słomy z glebą			
Obszary z roślinami miododajnymi		x	nie	nie	tak ¹	tak ²	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie
Rolnictwo węglowe	Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt	nie	x	nie	tak	nie	nie	tak	nie	nie	W	tak	nie
	Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe	nie	nie	x	tak	tak	tak ³	tak ⁴	nie	nie	nie	tak	tak
	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia	tak ¹	tak	tak	x	tak	tak	tak	tak	tak	tak ⁵	nie	tak
	Zróżnicowana struktura upraw	tak ²	nie	tak	tak	x	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak
	Wymieszanie obornika	nie	nie	tak ³	tak	tak	x	nie	nie	nie	nie	tak	tak
	Stosowanie płynnych nawozów naturalnych	nie	tak	tak ⁴	tak	tak	nie	x	tak	nie	tak ⁵	tak	tak
	Uproszczone systemy uprawy	tak	nie	nie	tak	tak	nie	tak	x	nie	nie	tak	tak
Wymieszanie słomy z glebą		nie	nie	nie	tak	tak	nie	nie	nie	x	nie	tak	tak
Retencjonowanie wody na TUZ		nie	W	nie	tak ⁵	nie	nie	tak ⁵	nie	nie	x	tak ⁵	nie
Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie IP		nie	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak ⁵	x	nie
Biologiczna ochrona upraw		nie	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	nie	x

W – warunek ubiegania się o ekoschemat Retencjonowanie wody na TUZ,

1) Tak, ale tylko gdy plan nawozowy dotyczy rośliny uprawianej w plonie głównym w kolejnym roku

2) Tak, ale obszary z roślinami miododajnymi nie mogą stanowić jednej z trzech największych upraw w ramach praktyki zróżnicowana struktura upraw .

3) Tak, jeżeli obornik, pomiot lub poferment nie będzie zastosowany bezpośrednio przed wysiewem międzyplonu.

4) Tak, jeżeli nawóz lub poferment nie będą zastosowane bezpośrednio przed wysiewem międzyplonu.

5) Tak, gdy TUZ spełnia warunek ubiegania się o płatność do retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych.

6) Tak, ale z wyłączeniem upraw rolnictwa ekologicznego na zielony nawóz.

Tabela 2. Warunki realizacji praktyk w ekoschemacie „Rolnictwo węglowe”

Praktyki	Wymogi
Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt (5 pkt)	- posiadanie zwierząt trawożernych w liczbie 0,3–2,0 DJP/ha TUZ (liczbę DJP oblicza się według średniego stanu zwierząt między 1 kwietnia a 30 września w roku złożenia wniosku) - zakaz zaorywania wszystkich TUZ - płatność do TUZ poza obszarami Natura 2000, chyba że na dzień składania wniosku TUZ był poza obszarem Natura 2000, a w trakcie realizacji został do niego włączony
Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe (5 pkt)	międzyplony: - stanowią mieszankę utworzoną z co najmniej dwóch gatunków roślin w formie jarej lub ozimej z grup: zboża, oleiste, pastewne, bobowate drobnonasienne, bobowate grubonasienne, miododajne, z wyłączeniem mieszanki złożonej wyłącznie ze zbóż; skład zadeklarowanej we wniosku mieszanki można zmienić do 30 września w aplikacji eWniosekPlus - siew między 1 lipca a 1 października po plonie głównym lub po ugorze i utrzymanie ich co najmniej do 15 lutego kolejnego roku - dopuszcza się mulczowanie po 15 listopada zakaz stosowania środków ochrony roślin, w tym zapraw nasion – od dnia wysiewu do 15 lutego kolejnego roku nie mogą stanowić uprawy głównej w kolejnym roku, chyba że ta sama roślina została wysiana po usunięciu międzyplonu. wsiewki: - wsiewane w uprawę w plonie głównym w postaci roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanki z udziałem bobowatych drobnonasiennych - wsiewka musi pozostać na polu po zbiorze głównej uprawy do czasu wysiewu kolejnej głównej uprawy przez minimum 8 tygodni, może też pozostać dłużej i stanowić uprawę główną w kolejnym roku prowadzeniu rejestru zabiegów agrotechnicznych w przypadku wsiewki śródplonowej - zakaz stosowania środków ochrony roślin przez okres ich utrzymania
Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia: wariant podstawowy (1 pkt) i z wapnowaniem (3 pkt)	wariant podstawowy i z wapnowaniem: - opracowanie planu nawozowego określającego dawki składników pokarmowych (N, P, K i Mg) oraz potrzeby wapnowania najpóźniej w ciągu 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności, lub do 30 września danego roku (w przypadku upraw ozimych) i jego przestrzeganie, przy czym dopuszczalne jest stosowanie dawek nawozów niższych niż określone w planie nawożenia - plan nawożenia może być wykonany przez rolnika za pomocą aplikacji INTER-NAW lub innej, która spełnia wymogi programu azotanowego - prowadzenie rejestru zabiegów agrotechnicznych - plan nawozowy wraz z analizą gleby oraz rejestrem zabiegów należy mieć do wglądu w gospodarstwie wariant z wapnowaniem: - posiadanie i dostarczenie do ARiMR imiennego dokumentu potwierdzającego zakup nawozu wapniowego, w którym wskazano jego ilość - zastosowanie wapnowania na powierzchni gruntów w gospodarstwie o pH niższym lub równym 5,5 - wsparcie przyznawane do działki rolnej raz na 4 lata, o ile w terminie 4 lat poprzedzających rok złożenia wniosku o przyznanie płatności rolnik nie otrzymał decyzji w sprawie przyznania dofinansowania na zakup nawozu wapniowego z NFOŚiGW Ważne: wyniki chemicznej analizy gleby zachowują ważność przez 4 lata
Zróżnicowana struktura upraw (3 pkt)	- uprawa co najmniej trzech różnych upraw na gruntach ornych - udział głównej uprawy w strukturze zasiewów nie przekracza 65% i udział najmniejszej uprawy nie może być mniejszy niż 10% - uprawy na gruntach ugorowanych zgłoszonych do płatności do obszarów z roślinami miododajnymi oraz ogródki bioróżnorodności nie mogą stanowić jednej z trzech upraw o największej powierzchni gruntów ornych - co najmniej 20% w strukturze zasiewów stanowią uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. bobowate) - udział zbóż w strukturze zasiewów nie przekracza 65% - udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (m.in. okopowe) nie przekracza 30% - w przypadku upraw rzepaku słomę po zbiorze plonu głównego rozdrabnia się i miesza z glebą lub przyoruje - brak wymogów związanych z dokumentacją
Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji (2 pkt)	- przyoranie jest równoważne z wymieszaniem obornika, pomiotu ptasiego, pofermentu z biogazowni rolniczych, również w formie granulatu z glebą - potwierdzeniem realizacji tych praktyk jest tzw. zdjęcie geotagowane wykonane przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR lub złożenie oświadczenia do kierownika biura powiatowego ARiMR niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia realizacji praktyki (jeżeli była wykonana po dniu złożenia wniosku) – nie później niż do 7 listopada lub 14 dni od dnia złożenia wniosku (jeżeli była wykonana przed złożeniem wniosku lub przed 15 marca) - złożenie oświadczenia łączy się z prowadzeniem rejestru zabiegów agrotechnicznych - w przypadku nabycia obornika, pomiotu lub pofermentu trzeba wykazać się imiennym dokumentem to potwierdzającym - jeśli obornik nie będzie zastosowany bezpośrednio przed wysiewem międzyplonu (na jesieni), praktykę można łączyć z praktyką „Międzyplony ozime”
Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo (3 pkt)	dotyczy stosowania nawozu naturalnego płynnego lub pofermentu z biogazowni rolniczej – wymogi takie same jak w przypadku wymieszania obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji
Uprozczone systemy uprawy (3 pkt)	- nie obejmuje gruntów ornych z uprawą zerową oraz gruntów z trawami lub innymi zielnymi roślinami pastewnymi - uprawa roślin w formie uprawy konserwującej bezorkowej, w tym uprawy pasowej - po zbiorze uprawy pozostawia się na polu całość resztek poźniwnych w formie mulczu - obowiązek prowadzenia całorocznego rejestru zabiegów agrotechnicznych, który należy mieć do wglądu w gospodarstwie
Wymieszanie słomy z glebą (2 pkt)	- rozdrobienie i przyoranie lub wymieszanie z glebą całej słomy po zbiorze plonu głównego, przy czym jeśli resztki słomy pozostaną widoczne na polu, rolnik spełni na tej działce normę GAEC 6 „Minimalna pokrywa glebowa w najbardziej newralgicznych okresach”, w innej sytuacji – nie - słoma – oznacza pozostałe po oddzieleniu ziarna lub nasion suche źdźbła, łodygi, liście, plewy, łuszczyzny i strączyzny dojrzałych roślin uprawnych zbożowych (łącznie z kukurydzą), oleistych i bobowatych, w tym również zbóż rzekomych oraz traw nasiennych i facelii - pakietu nie można stosować w rzepaku - obowiązek prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych, który trzeba mieć do wglądu w gospodarstwie

Rolno-środowiskowe- zmiany i stawki

Wraz z dopłatami bezpośrednimi rolnicy mogą wnioskować o płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne. W stosunku do ubiegłorocznego naboru wprowadzono kilka zmian, aczkolwiek stawki płatności pozostały.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przyznawana jest na 5 lat, co oznacza również, że wymogi, które się z nią łączą, są także zobowiązaniami pięcioletnimi. Do wyboru są takie działania, jak:

- Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000,
- Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000,
- Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000,
- Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych,
- Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie,
- Bioróżnorodność na gruntach ornych.

W ubiegłym roku objęto nimi 153,3 tys. ha, przy czym najwięcej przypadło na warianty dotyczące półnaturalnych łąk świeżych oraz wilgotnych (łącznie 96,2 tys. ha) oraz ochronę siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (29,2 tys. ha). Stosunkowo niewielka powierzchnia zajęta pod działania rolno-środowiskowo-klimatyczne wynika zapewne z tego, że popularne praktyki, dotychczas realizowane w ramach tych działań, od 2023 r. przeniesiono do ekoschematów.

Dopłaty i ograniczenia

Warunkiem przystąpienia do realizacji działań rolno-środowiskowo-klimatycznych jest posiadanie planu działalności rolno-środowiskowej sporządzonego przy udziale doradcy rolno-środowiskowego, a w przypadku wyboru zobowiązań związanych z ochroną cennych siedlisk, również przy udziale eksperta przyrodniczego. W trakcie realizacji wybranego działania trzeba też prowadzić rejestr działalności. Plan nie jest wymagany jedynie w przypadku „Zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie”.

Magdalena Szymańska

Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne to szansa na pozyskanie dodatkowych płatności dla gospodarstw użytkujących grunty na obszarach Natura 2000 oraz innych cennych przyrodniczo obszarach oraz utrzymujących lokalne rasy zwierząt

Stawki płatności dla wszystkich działań podajemy w tabeli. Od tego roku płatności z tytułu „Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000” objęte są regresywnością. Pełna stawka należy się za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha, za powierzchnię powyżej 50 ha i nie większą niż 100 ha przysługuje 75% stawki, a za powyżej 100 ha – 60% stawki. Oprócz dopłat można ubiegać się także o pieniądze na pokrycie kosztów, m.in. wykonania dokumentacji przyrodniczej, części szczegółowej planu działalności rolno-środowiskowej. Stawki tej pomocy zależą od powierzchni siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków. W tym roku zniesiono ograniczenia wysokości refundacji do 20% płatności.

W przypadku „Zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie” płatność przysługuje do nie więcej niż: 100 krów, 70 loch stada podstawowego rasy puławskiej, 100 loch rasy złotnickiej białej lub 100 loch rasy złotnickiej pstrej utrzymywanych w jednym stadzie lub 50 klaczy rasy sokólskiej lub sztumskiej lub 80 klaczy pozostałych ras koni.

Natomiast płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie przysługuje do 5 ha dla poszczególnych gatunków lub odmian roślin uprawnych – łącznie dla obu wariantów.

W przypadku „Zachowania zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie” oraz „Ogródków bioróżnorodności” rolnik może w trakcie zmienić wielkość

obszaru objętego zobowiązaniem lub zmienić miejsce, na którym go realizuje. Z kolei realizując działania „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie”, można zastąpić zwierzęta danej rasy lokalnej zwierzętami tej samej rasy.

Ponadto do powierzchni, na których są realizowane zobowiązania związane z ochroną cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz poza nimi (z wyłączeniem wariantów 1.3 i 2.3 murawy), może zostać przyznana

dodatkowa płatność (280 zł/ha) do powierzchni zalanej lub podtopionej. Zalanie lub podtopienie jest rozumiane podobnie jak w przypadku ekoschematu „Retencjonowanie wody”: jako stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80% co najmniej przez 12 następujących po sobie dni w okresie od 1 maja do 30 września. Stan ten musi występować na zwartym obszarze, tzn. w jednym fragmencie, a nie w kilku, wynoszącym co najmniej 0,1 ha. Potwierdzeniem wystąpienia zalania lub podtopienia będą dane sporządzane corocznie przez IUNG. Ubieganie się o tę dodatkową płatność nie wyklucza sięgania po wsparcie z wymienionego ekoschematu!

Ochrona cennych siedlisk

Na obszarach Natura 2000 realizowane wymogi muszą być zgodne z działaniami ochronnymi ustanowionymi w Planach Zadań Ochronnych (PZO) lub w Planach Ochrony (PO), nawet jeśli będą sprzeczne z wymogami rolno-środowiskowo-klimatycznymi. Aczkolwiek jest możliwość uzyskania zgody z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) na realizację wymogów rolno-środowiskowo-klimatycz-

W POŁĄCZENIU Z EKOSCHEMATAMI

Takie działania rolno-środowiskowo-klimatyczne, jak: „Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000” oraz poza obszarami Natura 2000, „Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000”, można łączyć z ekoschematami: „Rolnictwo węglowe” – praktyką „Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo” oraz „Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych”.

Z kolei działanie „Zachowanie zasobów genetycznych zagrożonych roślin w rolnictwie” będzie można realizować na jednej powierzchni z ekoschematami: „Rolnictwo węglowe” (wszystkie praktyki poza: „Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt”), Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie integrowanym oraz Biologiczna ochrona upraw.

Natomiast „Bioróżnorodność na gruntach ornych”, wariant: „Wieloletnie pasy kwietne” można realizować na jednej powierzchni z ekoschematem „Rolnictwo węglowe”, praktyka: „Zróżnicowana struktura upraw”. Powierzchnia pod tym pasem lub ogródkiem nie będzie jednak wliczana jako jedna z trzech największych upraw w ramach wymogów tej praktyki. Natomiast wariant „Ogródki bioróżnorodności” można realizować na jednej powierzchni z takimi praktykami, jak: „Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe”, „Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia”, „Zróżnicowana struktura upraw” (pod tym samym warunkiem co wieloletnie pasy kwietne), „Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji”, „Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo”.

Z kolei działanie „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie” można realizować razem ze wszystkimi ekoschematami.

nych sprzecznych z PZO bądź PO. Od bieżącego roku obszar wdrażania działań ochronnych określonych w obu planach oraz zasięg występowania siedlisk bądź gatunków jest określany w warstwach cyfrowych opracowanych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (GDOŚ) widocznych z poziomu aplikacji eWniosekPlus. By stwierdzić, do jakiego wariantu zakwalifikować daną powierzchnię, nie potrzeba więc sporządzać dokumentacji przyrodniczej oraz analizować planów ochrony.

Zmiany w terminach, obsadzie i karach

Od tego roku dokumentację przyrodniczą trzeba mieć gotową do 30 listopada. Do tego dnia jej kopia powinna być przesłana do Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego, a potwierdzenie tego dostarczone do ARiMR.

W tym roku i w latach kolejnych w przypadku realizacji działań związanych z ochroną siedlisk przyrodniczych, wariantów: zalewowe łąki selernicowe i słonorośla, półnaturalne łąki świeże, ochrona siedlisk rzadkich gatunków ptaków siewkowych i ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego oraz działania „Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000” wymaganą obsadę zwierząt obniżono z 0,5 do 0,3 DJP/ha.

Podobnie jak w przypadku innych płatności wypłacanych z I filaru WPR, również i tutaj ujednolicono terminy dotyczące sporządzania i składania do ARiMR dokumentów związanych z realizacją zobowiązań. I tak, do 31 lipca roku, w którym podjęto zobowiązanie, trzeba sporządzić plan działalności rolno-środowiskowej, złożyć do ARiMR kopię wybranych jego stron oraz kopie wymaganych pisemnych potwierdzeń regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Ponadto od tego roku złagodzono kary za nieterminowe sporządzenia planu działalności rolno-środowiskowej lub nieposiadania dokumentacji przyrodniczej. Jeśli plan zostanie sporządzony do 14 dni po terminie, rolnik traci 10% płatności, a po 14 dniach – 40% płatności. Za brak dokumentacji przyrodniczej (na dzień 30 listopada) kara wynosi 60% płatności.

Zagrożone zasoby

Od 2024 r. w działaniu „Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie”

zniesiono zakaz zmiany miejsca uprawy pasternaka (rośliny dwuletniej). Rozszerzono listę roślin wspieranych o nostrzyk żółty (lekarski). Ponadto doprecyzowano, że w przypadku gorczycy sarepskiej chodzi o roślinę jednoroczną, a kminku zwyczajnego – dwuletnią.

Dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego lub materiału siewnego kategorii standard nie jest już załącznikiem do wniosku, ale jest składany do ARiMR do 31 lipca danego roku.

Podobnie jak to było przed rokiem, rolnik, który realizuje zobowiązanie w ramach wariantów zachowanie lokalnych ras bydła (użytkowanie mleczne lub mięsne), może otrzymać dodatkową płatność do buhaja, jeśli buhaj został udostępniony do centrum pozyskiwania nasienia. Płatność jednorazowa wynosi tutaj 15 131 zł/szt. albo 9 078 zł/szt. (jeśli nie było możliwe pozyskanie nasienia.

Bioróżnorodność na GO

Aby zachęcić rolników do korzystania z działania „Bioróżnorodność na gruntach ornych”, w którym przewidziano dwa warianty: wieloletnie pasy kwietne oraz ogródki bioróżnorodności, wprowadzono kilka uproszczeń. Wieloletnie pasy kwietne tworzy się na gruntach ornych przez wysiew mieszanek wielogatunkowych. W tym wariancie zrezygnowano z warunku dotyczącego udziału gruntów ornych w powierzchni wszystkich użytków rolnych w gospodarstwie. Dotychczas łączna powierzchnia gruntów ornych miała stanowić co najmniej 50% użytków rolnych posiadanych przez rolnika.

Pasy kwietne mogą mieć maksymalną szerokość 20 m (zamiast 9). Można go założyć, wykorzystując 8 gatunków roślin zamiast 10, przy czym gatunków wieloletnich może być 4, a nie 6. Zrezygnowano także z wymogu dotyczącego udziału roślin gatunków dziko rosnących dwuletnich w mieszance. Zmieniono też warunki dotyczące podsiewu – będzie wymagany, w przypadku gdy liczba gatunków roślin w pasie kwietnym będzie mniejsza niż 4 (dotychczas było to 5 gatunków).

Bez zmian pozostawiono natomiast termin wysiewu – między 15 sierpnia a 31 października (w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania) lub od 1 kwietnia do

15 maja. W terminie od 1 września do 31 października trzeba wykosić 50% powierzchni pasa. W dwóch kolejnych latach pozostawia się nieskoszony inny jego fragment. Nie wolno pozostawiać na polu skoszonej biomasy. Na powierzchni objętej tym zobowiązaniem nie wolno stosować nawozów mineralnych i naturalnych oraz środków ochrony roślin.

Listę roślin, które mogą zostać wykorzystane w mieszance do założenia pasa kwietnego, rozszerzono o: marzmiętę grzebieniastą (orzęsoną), rzodkiew oleistą, serdecznik pospolity,

ślazówkę turyngską, wierzbówkę kiprzącą, wykę kosmatą i żywakost lekarski.

W przypadku ogródków bioróżnorodności liczbę wymaganych w ogródku gatunków zmniejszono z 20 do 15, natomiast odmiany regionalne, odmiany amatorskie, odmiany marginalnych gatunków roślin rolniczych, gatunki rzadko uprawianych roślin rolniczych i warzywnych – z 3 do 1.

Do listy roślin, które mogą być uprawiane w ogródku bioróżnorodności, dodano czosnek i fasolę wielokwiatową.

Magdalena Szymańska

Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne wraz ze stawkami płatności	
Działania	Stawki
Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i poza Naturą 2000	
Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1568 zł/ha
Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1452 zł/ha
Murawy	1612 zł/ha
Półnaturalne łąki wilgotne	1115 zł/ha
Półnaturalne łąki świeże	1497 zł/ha
Torfowiska – wymogi kluczowe	912 zł/ha
Torfowiska – wymogi kluczowe i uzupełniające	1536 zł/ha
Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziob i czajka)	1055 zł/ha
Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego	1347 zł/ha
Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki	1555 zł/ha
Ochrona siedlisk lęgowych derkacza	1055 zł/ha
Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	836 zł/ha
Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	2177 zł/ha
Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	
Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin	1411 zł/ha
Wytwarzanie materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin	1619 zł/ha
Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	
Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mleczne	2738 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras bydła – użytkowanie mięsne	1752 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie małopolskie i wielkopolskie)	2669 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie małopolskie i wielkopolskie)	5925 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie śląskie)	2461 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie śląskie)	5275 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras koni – samice (koniki polskie i huculskie)	2395 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras koni – samce (koniki polskie i huculskie)	5130 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras koni – samice (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)	2185 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras koni – samce (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)	2513 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras owiec	500 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras świń	1335 zł/szt.
Zachowanie lokalnych ras kóz	953 zł/szt.
Bioróżnorodność na gruntach ornych	
Wieloletnie pasy kwietne	3501 zł/ha
Ogródki bioróżnorodności	2342 zł/ha

Zamiast ugorowania ekoschemat „Grunty wyłączone z produkcji”

Kampania składania wniosków o dopłaty bezpośrednie w pełni, ale zmiany przepisów dotyczące warunkowości, tj. tzw. norm GAEC, są ciągle w toku. Okazuje się, że jest duża szansa na to, aby nasi rolnicy już w tym roku nie musieli spełniać obowiązku ugorowania w ramach GAEC 8, który obejmuje rolników posiadających powyżej 10 ha gruntów ornych. Resort rolnictwa poinformował, że pracuje nad zmianą przepisów w taki sposób, aby ugorowanie było jednym z ekoschematów.

Wdrożenie nowego ekoschematu umożliwi rolnikom dobrowolne przeznaczanie gruntów ornych na grunty wyłączone z produkcji, za co będą otrzymywali płatności. Na gruntach wyłączonych z produkcji będzie obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu

Magdalena Szymańska

Rolnicy, którzy mają powyżej 10 ha gruntów ornych, nie będą jednak musieli w ramach normy GAEC 8 przeznaczać 4% gruntów pod ugór

i koszenia) oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin. Nowy ekoschemat ma nazywać się „Grunty wyłączone z produkcji” i być wdrożony na lata 2024–2027. Płatności będą przyznawane za wyłączenie gruntów ornych

z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4% gruntów ornych w gospodarstwie.

Szacowana stawka płatności wyniesie około 563 zł/ha, tj. około 126,52 euro/ha. Nie jest to duża kwota, aczkolwiek w sytuacji gdy chodzi o grunty niskiej klasy bonitacyjnej i kiepski rok pod względem opłacalności, nowy ekoschemat może być warty rozważenia. Tym bardziej że grunt ten będzie kwalifikował się do podstawowego wsparcia dochodów, płatności redystrybucyjnej czy płatności z tytułu bycia młodym rolnikiem. Ze względu na to, że na ugorowanym gruncie zostanie wprowadzony również zakaz wypasu, rolnik może

otrzymać na niego także uzupełniającą płatność podstawową, pod warunkiem że w tym samym miejscu w roku poprzednim nie występował ugór.

W zależności od tego, kiedy wejdzie w życie unijne rozporządzenie zmieniające oraz odpowiednie przepisy krajowe wdrażające do porządku prawnego te przepisy, to rolnik, który będzie chciał ubiegać się o tę płatność, będzie mógł złożyć o nią wniosek lub dokonać zmiany w złożonym już wniosku.

Jeśli chodzi o przepisy unijne, to zastąpienie ugorowania dobrowolnym ekoschematem umożliwi przygotowany przez Komisję Europejską (KE) projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie 2021/2115 i rozporządzenie 2021/2116 (1), mający na celu uproszczenie przepisów, m.in. w zakresie warunkowości.

Propozycja Komisji Europejskiej przyjęta w połowie lutego br. polegająca m.in. na zastąpieniu ugoru roślinami wiążącymi azot bez zastosowania środków ochrony roślin spotkała się z ostrą krytyką naszych rolników, dlatego pozytywnie trzeba ocenić mobilizację resortu do wprowadzenia ekoschematu „Grunty wyłączone z produkcji” już w tym roku. *ms*

Pomoc dla pszczelarzy

Pszczelarze, którzy prowadzą działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczoł i są wpisani do rejestru prowadzonego przez powiatowego lekarza weterynarii mogą już składać wnioski o dopłaty do prezimowanych rodzin pszczelich.

Nabór potrwa do 31 maja 2024 r. Pomoc wynosi 50 zł do każdej prezimowanej rodziny pszczelej i jest zaliczana do pomocy *de minimis* w rolnictwie.

Przed złożeniem wniosku pszczelarze powinni przygotować:

- wydane w 2024 roku zaświadczenie powiatowego lekarza weterynarii o wpisaniu do rejestru oraz o liczbie pni pszczelich,
- zaświadczenia o otrzymanej pomocy *de minimis* – o ile

w treści wniosku nie złożono oświadczenia o otrzymanej pomocy *de minimis*.

Pszczelarze, którzy nie mają jeszcze nadanego w ARiMR numeru w ewidencji producentów, powinni ponadto dołączyć do wniosku wypełniony i podpisany wniosek o wpis do niej. *ms*

Więcej czasu na wymianę eternitu z KPO

Rolnicy, którzy złożyli wniosek o wymianę pokrycia dachowego wykonanego z materiałów zawierających azbest z Krajowego Planu Odbudowy, będą mieli więcej czasu na wywiązanie się z podjętego zobowiązania. Pojawił się projekt rozporządzenia, który wydłuża termin na realizację przedsięwzięcia do 18 miesięcy od dnia

zawarcia umowy z ARiMR. Aby jednak nie stracić możliwości otrzymania wsparcia, z wymianą dachu będą musieli uporać się do końca września 2025 r., nie zaś do końca grudnia 2025 r., jak to jest obecnie.

O tym, że są rolnicy, którzy obawiają się, że nie zdążą z wymianą eternitu w ciągu 12 miesięcy od

podpisania umowy, pisaliśmy już na łamach „Tygodnika” (m.in. w numerze 6.). Niektórzy zwlekali ze zdjęciem eternitu ze względu na trudne warunki atmosferyczne i brak zapewnienia jego odbioru. Wydłużenie tego terminu zmniejszy ryzyko nie tylko nieotrzymania dofinansowania przyznanego na podstawie zawartej umowy, ale też ograniczy straty finansowe rolników, którzy rozpoczęli już prace związane z wymianą dachu. Skrócenie o trzy miesiące ostatecznego czasu na złożenie wniosku o płatność końcową resort rolnictwa tłumaczy tym, że ARiMR będzie wtedy w stanie rozliczyć środki przyznane na to wsparcie w terminie.

Planowane zmiany nie będą wymagały konieczności składania aneksów do zawartych już umów.

W ramach pierwszego naboru o wsparcie wymiany eternitu do Agencji wpłynęło 47 tys. wniosków, drugiego – 45,4 tys. *ms*

Wracają płatności dla małych gospodarstw

Komitety Monitorujące Plan Strategiczny dla WPR 2023–2027 podjął uchwałę w sprawie wprowadzenia do końca tego okresu programowania, tj. do 2027 r., płatności dla małych gospodarstw. Płatność dla małych gospodarstw zastąpi wszystkie inne rodzaje płatności bezpośrednich, w tym ekoschematy. Ma być przyznawana na warunkach zbliżonych do kampanii 2023 r., kiedy to obejmowała gospodarstwa do 5 ha

użytków rolnych. Stawka ma wynieść 225 euro/ha.

Podobnie jak w ubiegłym roku, rolnicy ubiegający się o tę płatność będą mogli wnioskować o przyznanie przejściowego wsparcia krajowego, tj. uzupełniającej płatności podstawowej oraz płatności niezwiązanej do tytoniu, jeżeli spełniają warunki przyznania tej płatności. Nie są także wykluczeni z dopłat obszarowych w ramach II filaru WPR,

tj. płatności: ONW, ekologicznych, rolno-środowiskowo-klimatycznych i zalesieniowych.

Aby płatności dla małych gospodarstw mogły być w Polsce zastosowane, musi je zaakceptować Komisja Europejska.

W ubiegłym roku tę możliwość wprowadzono dopiero po zakończeniu naboru wniosków o dopłaty bezpośrednie. Skorzystało z nich około 196,5 tys. rolników, czyli zaledwie 30% uprawnionych. *ms*

KONKURS

Owijaj za darmo

Wygraj zestaw!

folii do kiszunki,
siatki i sznurka

GŁÓWNA
NAGRODA
O WARTOŚCI
10 tys. zł

Wejdź na stronę: pwr.agro.pl/owijaj

